

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2019. május 8.
(OR. en)

8808/19

AUDIO 71
DIGIT 88

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Előző dok. sz.:	8769/19
Tárgy:	A dezinformáció kezelésétől az uniós polgárok média iránti bizalmának helyreállításáig – <i>Irányadó vita</i> (<i>Nyilvános tanácskozás a Tanács eljárási szabályzata 8. cikkének (2) bekezdése alapján</i>) [Az elnökség javaslatára]

Az audiovizuális munkacsoporttal folytatott konzultációt követően az elnökség elkészítette a mellékelt vitaanyagot, amely alapul szolgál majd az Oktatási, Ifjúsági, Kulturális és Sportügyi Tanács 2019. május 22–23-i ülésén folytatandó irányadó vitához.

A dezinformáció kezelésétől az uniós polgárok média iránti bizalmának helyreállításáig

Elnökségi vitaanyag

A dezinformáció elleni küzdelem az Európai Unió Tanácsa román elnökségének egyik fontos prioritása. A témával több tanácsi formáció (Általános Ügyek Tanácsa, Külügyek Tanácsa, Bel- és Igazságügyi Tanács) is foglalkozott már azzal a céllal, hogy sürgős és összehangolt válaszhelyezkedéseket határozzon meg az újonnan felmerült kihívásokra, különös tekintettel az európai választásokra, amelynek kapcsán előtérbe került, hogy biztosítani kell az uniós demokratikus folyamatok és értékek integritását.

Az Oktatási, Ifjúsági, Kulturális és Sportügyi Tanács kulcsszerepet játszik nemcsak abban, hogy az audiovizuális média jellegzetességeit szem előtt tartó megoldásokat találjon a dezinformáció kezelésére, hanem abban is, hogy – a médiába vetett bizalom helyreállítása érdekében – minőségi audiovizuális médiaszolgáltatásokat biztosítson az uniós polgárok számára, valamint garantálja számukra a sokszínű és megbízható információkhoz való hozzáférést. Ez a tanácsi formáció így helyzeténél fogva fontos hozzájárulást nyújthat a dezinformációval kapcsolatban levont tanulságokról szóló, az elnökség által a Bizottsággal és a főképviselővel együttműködésben az Európai Tanács júniusi ülésének előkészítéseként kidolgozandó jelentés elkészítéséhez.

Az audiovizuális ügyekért felelős miniszterek az osztrák elnökség idején, 2018. november 27-én tartott találkozójuk alkalmával folytattak először vitát az online dezinformáció terjedése elleni küzdelemről. Azóta jelentős uniós szintű lépésekre került sor.

Az Európai Tanács a 2018. június 28-i következtetéseiben felkérte a Bizottságot és a főképviselőt, hogy terjesszenek elő konkrét javaslatokat az uniós intézmények és a tagállamok által alkalmazandó összehangolt megközelítésre; ennek nyomán 2018 decemberében közzétették a *Cselekvési terv a félretájékoztatással szemben* című közös közleményt, amely a dezinformáció elleni fellépés legfontosabb feladatait az alábbi négy pillér körül határozta meg: a képességek javítása a dezinformáció észlelése és elemzése terén; a koordinált és együttes válaszlépések megerősítése; a magánszektor, nevezetesen az online platformok és az ágazat mozgósítása; tudatosságnövelés és a társadalom rezilienciájának javítása.

Tekintettel arra, hogy az EYCS Tanács ülése egybeesik az európai választások legelső napjával, számba kell vennünk az elért eredményeket és át kell tekintetünk a jövőben megvalósítandó lehetséges intézkedéseket.

- Az ágazat mozgósítása létfontosságú ahhoz, hogy gyors és hatékony megoldások szülessenek a dezinformáció kezelésére. A dezinformációról szóló gyakorlati kódex aláírói (Google, Facebook, Twitter) által benyújtott első jelentések arról tanúskodnak, hogy már születtek bizonyos eredmények. A Bizottság szerint jelentős előrelépést jelentenek azok az intézkedések, amelyeket az említett vállalatok tettek a dezinformáció terjesztőinek demonetizálása, a rosszindulatú botok elleni küzdelem, a politikai hirdetések címkézése és a médiaműveltség fokozására irányuló kezdeményezések végrehajtása terén, de több fronton is további erőfeszítésekre van szükség, például a hamis felhasználói fiókokra vonatkozó módszertan és adatcsoportok megosztása révén, ami lehetővé tenné a harmadik szakértő felek és tényellenőrök számára, hogy független értékeléseket végezzenek.

Az Európai Tanács a 2019. március 21-én és 22-én elfogadott következtetéseiben az online platformokat és a közösségi hálózatokat is arra szólította fel, hogy teljeskörűen hajtsák végre a gyakorlati kódexet és biztosítsanak magasabb szintű felelősségvállalást és átláthatóságot.

A Bizottság következő lépésként 2019 végére – a kódex első 12 hónapjának lezárultával – átfogó értékelést készít majd az Audiovizuális Médiaszolgáltatásokat Szabályozó Hatóságok Európai Csoportjának (ERGA) támogatásával. Ez további, bizonyos esetekben szabályozási jellegű intézkedések javasolását vonhatja maga után.

- A tudományos kutatók és független tényellenőrök nemcsak a tudatosság fokozása, hanem a dezinformációt fenntartó mechanizmusok jobb megértése szempontjából is kulcsfontosságú szerepet játszanak. Jelenleg is zajlik a tényellenőrök európai hálózatának létrehozása, amelyet az online félretájékoztatás kezeléséről szóló bizottsági közlemény és a félretájékoztatással szembeni cselekvési terv irányoz elő.

Első lépésként megkezdte működését a SOMA (a félretájékoztatás és a közösségi média elemzésével foglalkozó társadalmi megfigyelőközpont), amely más kutatási és fejlesztési projektekkal (Eunomia, SocialTruth, Provenance és WeVerify) együttműködésben indult. A megfigyelőközpont azzal támogatja a tényellenőröket a dezinformációval szembeni munkájukban, hogy hasznos infrastruktúrát biztosít számukra és összekapcsolja őket a konkrét feladatokkal kapcsolatos együttműködés érdekében. A SOMA fogja kidolgozni a dezinformáció kutatásával foglalkozó nemzeti központok koncepcióját is, amely központok feladata a multidiszciplináris erőfeszítések nemzeti szinten történő összekapcsolása lesz, különösen a tényellenőrzés és a dezinformáció jelenségével kapcsolatos tudományos kutatás területén.

A második lépés a dezinformációval foglalkozó, biztonságos európai online platform elindítása lesz. Az említett platform lehetővé teszi majd a nemzeti multidiszciplináris csoportok közötti együttműködést és a határokon átnyúló adatgyűjtést, elemzési eszközöket bocsát rendelkezésre és biztosítja az uniós szintű adatokhoz való hozzáférést. Az online platformra 2,5 millió EUR kezdeti finanszírozást irányoztak elő az *Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz* (CEF) keretében, a vonatkozó pályázati felhívást pedig 2019 szeptemberéig kell közzétenni. A tagállamok felkérést fognak kapni, hogy támogassák az említett nemzeti multidiszciplináris csoportok létrehozását, amelyek konkrét ismeretekkel szolgálnak majd a helyi információs környezetről. Ezért fontos megvizsgálni a tagállamok elkötelezettségének mértékét, valamint azt, hogy mennyiben képesek hozzájárulni ehhez a projekthez, amely az online dezinformáció jelenségét kezelni képes, független európai közösséget hoz majd létre.

- További fontos uniós szintű elem a médiaműveltséggel kapcsolatos készségek fejlesztése, ami elengedhetetlen a polgárok szerepvállalásának erősítéséhez, valamint annak lehetővé tételéhez, hogy tájékozott döntéseket hozzanak a digitális korban, hozzájárulva ezzel a demokratikus társadalom megfelelő működéséhez.

Az *audiovizuális médiaszolgáltatásokról* szóló felülvizsgált irányelv lényeges mérföldkő e tekintetben, mert első alkalommal teszi kötelezővé a tagállamok számára a médiaműveltség fejlesztésének előmozdítását és az erre irányuló intézkedések meghozatalát. Ezen túlmenően, tekintettel a videómegosztó platformok által az audiovizuális tartalmakhoz való hozzáférés tekintetében betöltött központi szerepre, az új irányelv annak biztosítását is előírja a platformok számára, hogy biztosítsanak a médiatudatosságot célzó hatékony intézkedéseket és eszközöket, valamint tájékoztassák a felhasználókat ezekről az intézkedésekről és eszközökről. A tagállamoknak 2020. szeptember 19-ig kell tájékoztatniuk a Bizottságot azokról az intézkedésekről, amelyeket az irányelv nemzeti jogba való átültetése érdekében hoztak.

A kapcsolattartó bizottság fontos szerepet játszik az irányelv végrehajtásában, és részt vesz abban a konzultációban, amelyet a tagállamok által a Bizottságnak benyújtandó, a médiaműveltségről szóló jelentések alkalmazási körére vonatkozó iránymutatásokról folytatnak majd. A médiaműveltséggel foglalkozó szakértői csoport fontos feladatot tölt be továbbá a médiaműveltség terén bevált gyakorlatok feltérképezésében, dokumentálásában és kiterjesztésében, a különböző uniós politikák és a médiaműveltséggel kapcsolatos kezdeményezések közötti szinergiák feltárásában, valamint az online dezinformáció által felmerült kihívásokkal kapcsolatos tanácsadás és az ezekre válaszul létrejött kezdeményezések összehangolása terén.

Fontos megvizsgálni, hogy miként tud a Bizottság további segítséget nyújtani a végrehajtási folyamatban, valamint az olyan európai kezdeményezések folytatásában, mint amilyen az európai médiaműveltség hete volt, melyet első alkalommal idén márciusban, nagy sikerrel rendeztek meg.

- A minőségi újságírás, a médiaszabadság és a pluralizmus továbbra is korunk európai audiovizuális színterének sarokkövei. A következő többéves pénzügyi keret (2021–2027) külön forrásokat irányoz elő a *Kreatív Európa* keretprogramra és az *Európai horizont* programra vonatkozó bizottsági javaslatok tekintetében. Az említett források elkülönítésének célja az online dezinformáció elleni küzdelmet szolgáló új eszközök támogatása, az újságírói normák és a felhasználók által létrehozott tartalmak szerepének megértése, valamint a minőségi újságírás, a médiaszabadság, a pluralizmus és a médiaműveltség előmozdítása. Az Európai Bizottság és az Európai Parlament ugyanakkor független projekteket is támogat a médiaszabadság és -pluralizmus területén.

A fentiek fényében felkérjük a minisztereket az alábbi kérdések megválaszolására:

1. Az európai választások legelső napján hogyan értékeli az uniós szinten eddig végrehajtott, a dezinformáció kezelésére, valamint a minőségi és pluralista média biztosítására irányuló, a polgárok érdekeit szolgáló intézkedéseket?
2. Hogyan kellene fokozni a tagállamok és az európai intézmények megközelítései közötti összhangot a jelenlegi kihívások kezelése érdekében? Meg kell-e erősíteni az európai audiovizuális és médiapolitikát, és ha igen, mire kellene összpontosítani ennek során ahhoz, hogy helyreálljon az uniós polgárok médiába vetett bizalma?

Annak érdekében, hogy minden miniszter szót kaphasson a rendelkezésre álló időn belül, az elnökség arra kéri a delegációkat, hogy maximum 3 percben adjanak választ a kérdésekre.